

«Қазақстан балалары – жазды қуанышқа толтырайық!»
«Дети Казахстана – наполним лето радостью!»
демалыс кезінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын
және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру
ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ

I. Кіріспе

Балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз ету Қазақстан Республикасының ұлттық саясатының негізгі бағыттарының бірі болып табылады. Мемлекеттік органдар балаларды сауықтыру, спорттық, шығармашылық бос уақытты, жұмыспен қамту, лагерьлерді құрады және қолдайды.

Жазғы кезеңде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру мемлекеттің әлеуметтік саясатының ажырамас бөлігі және балалардың шығармашылық дамуына, олардың рухани әлемі мен интеллектін байытуға мүмкіндік болып табылады. Демалыс - бос, оқу сабақтарының уақыты, балаға ерекше назарды «аймақ», оны әлеуметтік қорғау.

II. Жалпы ережелер

Осы каникул кезеңінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру тұжырымдамасы (бұдан әрі - Тұжырымдама) тәрбиелеу және сауықтыру саласындағы мемлекеттік әлеуметтік саясат қағидаттарына негізделеді.

Тұжырымдаманың Принциптері:

- 1) ведомствоаралық өзара іс-қимыл, мемлекеттік басқару органдарының, білім беру ұйымдарының, қоғамдық ұйымдардың іс-қимылдарының келісілуін қамтамасыз ету;
- 2) ашықтық-балалардың демалысы мен сауығуын ұйымдастыруға және мониторинг жүргізуге, балалардың қауіпсіздік нормалары мен ережелерінің сақталуына жұртшылықтың қатысуын қамтамасыз ету;
- 3) интеграция-іс-шаралардың білім беру, әлеуметтік-педагогикалық, сауықтыру, психологиялық, дамытушылық, мәдени-бос уақыт бағыттылығын қамтамасыз ету.

Тұжырымдама балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру мүмкіндіктерін кеңейту арқылы өскелең ұрпақты әлеуметтендіру мен дамытудың негізгі міндеттерін шешуге бағытталған және 1989 жылғы 20 қарашадағы БҰҰ Бас Ассамблеясының Бала құқықтары туралы Конвенциясында, Қазақстан Республикасының Конституциясында, «Қазақстан Республикасындағы Баланың құқықтары туралы», «Білім туралы», «Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы» Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәрбие саясатының және 2020-2025 жылдарға арналған Қазақстан

Республикасы Білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасына негізделеді.

Тұжырымдаманың өзектілігі коронавирустық инфекцияның таралуының алдын алу жағдайында жазғы демалыс кезінде балалардың демалысы мен сауықтыруын ұйымдастырудың барлық мүмкін нұсқаларын қарастыру қажеттілігінен туындайды.

Мақсаты – шығармашылық, спорттық, көшбасшылық бағдарламаларды іске асыру үшін балалардың жазғы демалысын ұйымдастырудың бірыңғай тәсілдерін әзірлеу.

Міндеттер:

1) балалардың жазғы демалысы, сауықтыру және қазіргі заманғы жағдайларда жұмыспен қамтылуы жүйесін сақтауға және тұрақтандыруға бағытталған жағдайлар жасау;

2) балалардың жазғы демалысы, сауықтыру және жұмыспен қамтылуы жүйесін кадрлық және ұйымдастырушылық қамтамасыз ету;

3) балалардың жазғы демалысы ұйымдарының жұмыс істеуін санитарлық-медициналық, санитарлық-гигиеналық қамтамасыз ету;

4) каникул кезінде балалардың бос уақытын, демалысын және сауықтырылуын әдістемелік қолдау;

5) іс - шараларға, соның ішінде қашықтық, жазғы демалыс кезеңінде 1-4 сынып оқушыларының жаппай қамтылуын қамтамасыз ету;

6) балалар демалысы мен сауықтыру қызметтерінің қолжетімділігін арттыру;

7) өмірлік қиын жағдайда жүрген балалардың құқықтарын іске асыру.

Тұжырымдама балалардың демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын тиімді ұйымдастыруға мемлекеттік органдардың, жұртшылықтың, бизнес-қоғамдастықтардың, ҮЕҰ, БАҚ-тың назарын аударуға мүмкіндік береді.

Тұжырымдама балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру сапасын жетілдіру жөніндегі іс-қимылдардың мақсатты, тұтастығы мен жүйелілігін қамтамасыз етуге арналған.

Текущая ситуация:

ҰБДҚ мәліметтері бойынша (2021 жылғы 30 сәуірге) республикада 1-10 сынып оқушылары – **3 317 498**.

310 788 бала әлеуметтік жағынан осал отбасында тәрбиеленеді. Оның ішінде:

- 88 041 бала – жан басына шаққандағы орташа табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен төмен отбасыларда (АӘК алушылар емес);

- 182 602 отбасыдағы балалар, АӘК алуға құқығы бар;

- 23410 жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалар;

- 624 бала – сәтсіз отбасылардан;

- 30 906 – «жалпыға міндетті білім беру» қорынан көмек алу үшін білім басқармасының алқалық органымен анықталған өзге санаттағы балалар.

Демалыс кезінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру үшін 13 594 балалар лагері бар,оның ішінде: 228 қала сыртындағы лагерьлер (140 мемлекеттік, 88 жеке меншік), оның ішінде 17 жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған ұйымдар жанында, 11 263 жалпы білім беретін мектептер мен қосымша білім беру ұйымдары (мектеп жанындағы лагерьлер) жанындағы тамақтандырумен және тамақтандырусыз күндіз болатын лагерьлер (мектеп жанындағы лагерьлер), 1 395 шатырлы, киіз үй лагерьлері және басқалар.

Балалар лагерьлерінің жұмысына республиканың колледждері мен жоғары оқу орындарының студенттері арасынан педагогикалық жасақтар белсенді қатысады.

Жазғы демалыс кезінде қызмет саласын мектептен тыс білім беру ұйымдары кеңейтеді. Облыс, аудан орталықтарында жазғы уақытта оқушылар сарайлары, орталықтар, балалар шығармашылық үйлері, кітапханалар, жас техниктер, экологтар, натуралистер станциялары жұмыс істейді. Үйірмелерде, секцияларда, клуб студияларында әр баланың жеке басын дамытуға, оның қабілеттерін ашуға, азаматтың тәрбиесіне көңіл бөлінеді.

Елдегі және әлемдегі жағдайға байланысты, балалар арасында коронавирустық инфекцияның таралуына жол бермеу мақсатында балалардың жазғы демалысын ұйымдастыру, сауықтыру және жұмыспен қамтылуын қамтамасыз ету кезінде санитариялық эпидемиологиялық талаптарды орындау жөніндегі шаралар көзделетін болады.

Балаларды сауықтыру лагерьлерінің, орталықтардың, кешендердің, қала сыртындағы лагерьлердің, күндіз болатын лагерьлердің, шатырлы, киіз үй және басқалардың қызметін қайта бастау туралы шешімді санитарлық-эпидемиологиялық және эпидемияға қарсы нормалар сақталған жағдайда әрбір өңірдегі эпидемиологиялық жағдайға байланысты жергілікті атқарушы органдар қабылдайды.

Балаларды сауықтыру лагерьлерінің жұмыс алгоритмі Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің қаулысымен бекітіледі.

III. Жазғы демалыс кезінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын қамтамасыз ету бойынша ұсыныстар

1. Жазғы демалысты күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау:

Апта	Күні	Апта бағыты	Апта тақырыбы
1 апта	1-06 маусым	Азаматтық-патриоттық	«Қазақстан - Менің Отаным»
2 апта	07 - 13 маусым	Өлкетану	«Жазғы саяхат»
3 апта	14 - 20 маусым	Адамгершілік-рухани, отбасылық	«Мейірімділік жолымен» «Отбасы-алтын бесік»

4 апта	21 - 27 маусым	Экологиялық	«Таза ғаламшар және жан экологиясы»
5 апта	28 Маусым-04 Шілде	Тарихи-мәдени	«Елорда тарихы-ел тарихы!»
6 апта	05-11 шілде	Ғылыми-техникалық	«Жақсылық жолымен»
7 апта	12 - 18 шілде	Спорттық	«Біз салауатты өмір салты үшін»
8 апта	19 - 25 шілде	Көркем-эстетикалық	«Ғажайып әлем!»
9 апта	26 Шілде-01 Тамыз	Көркем-эстетикалық	«Таланттар әлемі!»
10 апта	02 - 08 тамыз	Еріктілік	«Елімнің еркіндігі-Тәуелсіздік»
11 апта	09 - 15 тамыз	Тарихи-өлкетану	«Ұлы даланың ұлы есімдері»
12 апта	16 - 22 тамыз	Ғылыми-эстетикалық	«Жас ғалым!»
13 апта	23 - 29 тамыз	Патриоттық	«Конституция – мемлекет тәуелсіздігінің негізі» «Семей ядролық полигоны - 20 ғасырдың қасіреті»

2. Жазғы демалыс кезеңінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру бойынша мүдделі тараптардың ведомствоаралық өзара іс-қимылының құрылымы

Мүдделі тараптар		Қызмет мазмұны
Мемлекеттік органдар	1. Білім және ғылым министрлігі Қазақстан Республикасы (БҚКК, МДОБК, БҒСБҚЕК, ЖЖООКБД, ТОБКБД)	<p>Балалар мен ата-аналардың жазғы демалысты ұйымдастыруға қанағаттану деңгейінің мониторингі.</p> <p>Жазғы демалысты дайындау және өткізу бойынша онлайн конференциялар, кеңестер, отырыстар, кездесулер өткізу.</p> <p>Жазғы демалыс кезінде балаларды жұмыспен қамту және дамыту картасына ұсыныстар әзірлеу.</p> <p>Волонтерлік студенттік қозғалысты дамыту тұжырымдамасын әзірлеу.</p> <p>«ЖОО және балалар» жазғы жобасын әзірлеу.</p> <p>БАҚ-тағы жарияланымдардың мониторингі.</p> <p>Жазғы демалысты қамту мониторингі.</p> <p>Төтенше жағдайлар мен жазатайым оқиғалардың мониторингі.</p>
	2. Білім беру саласындағы сапаны қамтамасыз ету департаменттері	<p>Балалардың құқықтарын қорғау мәселелері бойынша әлеуметтік желілердегі ББССҚД басылымдары.</p> <p>Жазғы демалысты және сауықтыруды ұйымдастыру бойынша қызмет көрсету кезінде туындаған кәмелетке толмағандарға қатысты проблемалық және төтенше жағдайларға жедел ден қою.</p> <p>БАҚ және әлеуметтік желілерде жағымсыз жарияланымдарды тудырған себептерді жою бойынша шаралар қабылдау.</p> <p>«Бала қорғау» телеграмм-чатында азаматтардың өтініштерін қарау.</p> <p>Жазғы демалыс кезінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру мәселелері бойынша КТЮКҚК отырыстарына қатысу.</p>
	3. Жергілікті атқарушы	2020 жылға арналған «Қазақстан балалары – жазды қуанышқа толтырайық!» -

	<p>органдар (барлық деңгейдегі әкімдіктер, білім, мәдениет және спорт, денсаулық сақтау бөлімдері мен басқармалары, құқық қорғау органдары, әлеуметтік қорғау органдары)</p>	<p>«Дети-Казахстана – наполним лето радостью!» демалыс кезеңінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастырудың өңірлік кешенді бағдарламаларын бекіту.</p> <p>Құжаттарды дайындау:</p> <ul style="list-style-type: none"> - балаларды сауықтыру ұйымдарын пайдалануға дайындау және қабылдау жөніндегі ведомствоаралық комиссия құру туралы; - лагерьлерді ашу туралы, жауапты тұлғаларды тағайындау туралы бұйрықтар, лагерьлерді, балалар объектілерін қабылдау актілері; - балалар лагері туралы ереже; - жазғы нысандардың ішкі еңбек тәртібі ережелері; - жұмыс кестесі, экскурсиялар және т. б. <p>Тексеру:</p> <ul style="list-style-type: none"> - балалар объектілері; - спорт алаңдары мен спорт ғимараттары; - балаларды тасымалдауға арналған автокөлік; - көпшілік шомылатын орындар; - сауда нүктелері және т. б. <p>Балалар объектілерін жүріс бөлігіне жақын жерде жол белгілерімен, жаяу жүргіншілер өткелдерімен жабдықтау.</p> <p>Жедел-алдын алу іс-шараларын өткізу.</p> <p>ҚР ІІМ Төтенше жағдайлар комитетінің аумақтық бөлімшелерімен бірлесіп су қоймаларына жақын орналасқан балалар лагерьлерінде құтқару жабдықтарының, судағы қауіпсіздік шаралары туралы ақпараттық стенділердің бар-жоғын және жай-күйін тексеру.</p> <p>Судағы демалуға арналған ресми орындардың тізбесін анықтау.</p> <p>Шомылуға тыйым салынған ықтимал қауіпті учаскелер мен орындарды тыйым салатын белгілермен жабдықтау.</p> <p>Балаларды сауықтыру ұйымдарында өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету</p>
--	---	--

		<p>Құтқару қызметі, жедел жәрдем, суда құтқару станциясы телефондары көрсетілген жаднамалар тарату.</p> <p>Судағы, жолдағы және басқалардағы қауіпсіздік техникасы бойынша аймақтық ТВ-арналарда бейнероликтер орналастыру.</p> <p>Балалар объектілерінің қызметкерлері мен педагогтарын санитарлық-гигиеналық оқыту.</p> <p>Балаларды жүзудің базалық дағдыларына үйрету бойынша іс-шараларды ұйымдастыру үшін мемлекеттік, коммуналдық, коммерциялық емес, спорттық, сауықтыру, мәдени бейіндегі жеке ұйымдармен меморандумдар жасасу.</p> <p>Жазғы демалыс кезінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру бойынша әкімдіктердің кеңейтілген отырыстарын өткізу, оның ішінде онлайн режимде.</p> <p>Қашықтықтан бейіндік лагерьлер, аула командаларын құру.</p> <p>Өңірлік конкурстарды ұйымдастыру:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Үздік аула командасы - 2021»; - «Үздік мектеп Парламенті – 2021 (мәслихат, аймақ, көшбасшылар кеңесі және т. б.)»; - «Балалар демалысының бейінді ауысымдарының Үздік қашықтық бағдарламасы»; - «Балалар демалысын ұйымдастырудың үздік бағдарламасы»; - «Жазғы педагогикалық идеялар-2021»; - «Жыл тәлімгері» және т. б. <p>Демеушілер мен меценаттарды тарту.</p> <p>Кинотеатрлар мен мұражайларға жеңілдік абонементтерін тарату.</p>
	<p>4. Кәмелетке толмағандардың істері және олардың құқықтарын қорғау</p>	<p>Көшпелі және онлайн жоспарлы отырыстарды өткізу.</p> <p>Балалардың құқықтарын қамтамасыз етуге байланысты проблемалық жағдайларға жедел ден қою.</p> <p>«Жасөспірім – жаз» ведомствоаралық алдын алу операцияларын жүргізу.</p>

		комиссиялары	<p>Білім беру басқармаларымен бірлесіп мониторинг жүргізу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аудандар, қалалар, білім беру ұйымдары бойынша жазғы демалысты ұйымдастыру; - ішкі істер органдарында есепте тұрған балалар мен жасөспірімдерді, сондай-ақ әлеуметтік қауіпті жағдайдағы отбасыларды жұмыспен қамту.
Әдістемелік сүйемелдеуді ұйымдастыру	5.	Ы. Алтынсарин атындағы ұлттық білім академиясы	Жазғы демалыс кезінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын қамтамасыз ету бойынша ұсынымдарды әзірлеуге қатысу
	6.	Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы	Балалар, білім беру ұйымдары арасында сырттай қашықтықтан шығармашылық конкурстар өткізу. Қосымша білім беру педагогтарына вебинарлар өткізу.
	7.	«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымы	Шетел мамандарының қатысуымен тілдік және академиялық дағдылардың жазғы мектептерінің жұмысы
	8.	«Балдәурен» республикалық оқу-сауықтыру орталығы	Балалар лагерлері кеңесінің жұмысын ұйымдастыру. Жас патриоттардың жазғы қашықтық форумын өткізу. Бірыңғай республикалық волонтерлік Вожатый қозғалысын құру.
	9.	«Бөбек» Ұлттық ғылыми-практикалық, білім беру және сауықтыру орталығы	Балалар үшін жазғы сауықтыру демалысын ұйымдастыру. Рухани-адамгершілік білім беру мәселелері жөніндегі материалдардың әлеуметтік желілердегі және БАҚ-тағы жарияланымдары.
	10.	«Ұлттық ғылыми-практикалық дене шынықтыру орталығы» республикалық	2021 жылғы жазғы демалыс кезеңінде балалар мен жасөспірімдер арасында бұқаралық спортты ұйымдастыру бойынша кешенді іс-шаралар жоспарын әзірлеу. Жазғы демалысты ұйымдастыру бойынша вебинарлар өткізу: - дене шынықтыру және спорт бойынша әдістемелік кабинет әдіскерлері;

	мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны	<ul style="list-style-type: none"> - дене шынықтыру мұғалімдері; - жүзу бойынша жаттықтырушылар; - туризм бойынша нұсқаушылар және т. б. <p>Аула командалары арасында спорттық жобаларды ұйымдастыру</p>
11.	Әдістемелік кабинеттер, орталықтар	<p>Өңірлік ерекшеліктерді ескере отырып, жазғы демалыс кезінде балалардың сауықтыру демалысын, бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар дайындау. Жазғы демалысты ұйымдастыруға қатысатын педагогтардың барлық санаттары үшін семинарлар өткізу.</p> <p>Өңірлік конкурстар өткізу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Үздік аула командасы - 2021»; - «Үздік мектеп Парламенті – 2021 (мәслихат, аймақ, көшбасшылар кеңесі және т. б.)»; - «Балалар демалысының бейінді ауысымдарының Үздік қашықтық бағдарламасы»; - «Балалар демалысын ұйымдастырудың үздік бағдарламасы»; - «Жазғы педагогикалық идеялар-2021»; - «Жыл Тәлімгері», т. б.;
12.	Жоғары орындары, колледждер оқу	<p>Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған ұйымдардың тәрбиеленушілеріне студенттердің тәлімгерлігін ұйымдастыру (4-қосымшаны қараңыз). Ғылыми орталықтар, технопарктер, бизнес-инкубаторлар, мұражайлар, ЖОО зертханалары, колледждердің жанында балалардың ғылыми үйірмелерін ашу.</p>

IV. Күтілетін нәтиже

Тұжырымдаманы іске асыру мынадай нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді:

1. Демалыс кезеңінде балаларды сауықтыру демалысымен, бос уақытпен және жұмыспен қамтамасыз етудің тиімді жүйесі құрылатын болады.

2. Жаңа педагогикалық, ақпараттық және денсаулық сақтау технологиялары енгізілетін болады.

3. Демалыс, сауықтыру, демалыс уақытында балалардың жұмыспен қамтылуы ұйымдарын материалдық-техникалық қамтамасыз ету жақсартылатын болады.

4. Жетім балаларды, АҚҚБ демалумен және сауықтырумен 100% - ды құрайды.

5. Жекелеген санаттағы балаларды демалумен және сауықтырумен 100% қамту құрайды.

6. Балаларды бұқаралық спорт және туризм түрлеріне тарту көрсеткіші ұлғаяды.

7. Оқушылардың туған өлкені практикалық тану, тарих, мәдениет ескерткіштерімен, қоршаған табиғатпен танысу арқылы экологиялық мәдениет артады.

8. Салауатты өмір салты, алкогольдің, темекі шегудің, нашақорлықтың алдын алу және ескерту мәселелері бойынша оқушылардың білімі кеңейтіледі.

9. Жазғы демалыс кезінде сырқаттанушылық көрсеткіші төмендейді.

10. Балалар арасындағы құқық бұзушылықтар санының көрсеткіші төмендейді.

11. Балалар-жасөспірімдер қоғамдық және еріктілер қозғалысын дамыту үшін жағдайлар жасалатын болады.

12. Балалар мен ата-аналардың жазғы демалысты ұйымдастыруға қанағаттану деңгейі артады;

13. Балалардың демалуының қауіпсіз жағдайлары жасалатын болады.